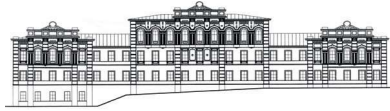

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ
ТА МОЛОДИХ УЧЕНИХ ХДАК
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ

КУЛЬТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО ХХІ СТОЛІТТЯ

**Матеріали міжнародної науково-теоретичної
конференції молодих учених**

18–19 квітня 2024 р.

У 2 частинах

Частина 1

Харків, ХДАК, 2024

Друкується за рішенням ученої ради
Харківської державної академії культури
(протокол № 8 від 29.03.2024 р.)

Відповідальна за випуск:
Н. О. Рябуха

Редакційна колегія:

Рябуха Н., д-р мистецтвозн., доц., в.о. ректора ХДАК, голова оргкомітету;
Соляник А., д-р пед. наук, проф., проректор з наукової роботи ХДАК;
Косачова О., канд. наук із соц. комунікацій, доц., заст. декана факультету аудіовізуального мистецтва, голова Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених ХДАК (НТСА ХДАК);
Мачулін Л., канд. філос. наук, ст. викл., зав. редакційно-видавничого відділу ХДАК;
Бевз Н., канд. філософ. наук, доц. ХДАК;
Бірюва О., канд. іст. наук., доц. ХДАК;
Воскобойнікова В., канд. мистецтвозн., ст. викл. ХДАК;
Воскобойнікова Ю., д-р мистецтвозн., проф. ХДАК;
Зайцева М., канд. економ. наук, доц. ХДАК;
Коновалова І., д-р мистецтвозн., доц., зав. каф. теорії та історії музики ХДАК;
Коржик Н., канд. наук із соц. комунікацій, доц., декан факультету культурології та соціальних комунікацій ХДАК;
Лисенкова В., д-р філос. наук, доц. ХДАК;
Любченко О., студ. ХДАК;
Мостова І., канд. мистецтвозн., доц., декан факультету хореографічного мистецтва ХДАК;
Остропольська З., канд. філософ. наук, доц. ХДАК;
Попова-Коряк К., канд. юрид. наук, ст. викл. ХДАК;
Радько О., канд. психол. наук, доц. ХДАК;
Рибалко С., д-р мистецтвозн., проф., зав. каф. мистецтвознавства ХДАК;
Савченко В., канд. культурології, викл. ХДАК;
Фесенко І., канд. філол. наук, доц. ХДАК;
Шарпило М., аспірант ХДАК;
Шелестова А., канд. наук із соц. комунікацій, доц. ХДАК.

К 90 Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали міжнар.
наук.-теорет. конф. молодих учених, 18–19 квітня 2024 р. У 2 ч. Ч. 1 / За ред.
Н. Рябухи та ін. — Харків : ХДАК, 2024. — 320 с.

УДК [008+316.77] (063)

половину XIII ст., то, відповідно, до цього вторгнення, мала існувати освіта, яка би забезпечувала подальшу підготовку вчених людей, міг цей процес відбуватися у школах при монастирях, церковних школах. Тобто означували вище події могли лише пригальмувати суспільно-культурний розвиток Київської Русі, але ні населення Русі, ні міста не зникли повністю, а такі очевидці, як Плано Карпіні, який пише: «... коли ми їхали через їхню землю, ми знаходили незліченні голови та кістки мертвих людей, що лежали на полі; бо це місто було дуже велике і дуже багатолюдне, а тепер воно зведене майже ні на що: ледве існує там двісті будинків, а людей тих тримають вони у найтяжчому рабстві» і, політично заангажовані, могли перебільшувати наслідки т. зв. «навали» монголо-татар. Київ так само продовжував залишатися центром міжнародної і внутрішньої торгівлі, бути релігійним і політичним центром Русі. Отже, у нашій статті здійснена спроба розглянути проблему організації освіти на українських землях у період вторгнення монголів, проаналізувавши доступні писемні джерела; проаналізовано джерела і наукові праці, що досліджують цей період. Але перелік проаналізованих джерел і публікацій у цьому дослідженні не є вичерпним і є завданням для подальших розвідок. Перед нами стоїть низка завдань, які потребують вирішення: аналіз візантійських і арабських джерел; подальший пошук вітчизняних і закордонних наукових праць відповідно до тематики нашого дослідження; за результатами опрацьованих джерел та літератури спробувати відтворити модель освіти на українських землях у XIII ст.

Ю. Нікольченко, В. Деліман

**МУЗЕЙНА СПРАВА В УКРАЇНІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ:
СТАН СПРАВ, ПІДГОТОВКА КАДРІВ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Yu. Nikolchenko, V. Deliman

**THE MUSEUM AFFAIRS IN UKRAINE IN THE CONDITIONS
OF RUSSIAN MILITARY AGGRESSION: CURRENT SITUATION,
TRAINING OF PERSONNEL, DEVELOPMENT PROSPECTS**

У доповіді аналізуються стан розвитку музейної справи в Україні в умовах російської військової агресії, підготовка фахівців спеціальності 034 Культурологія на кафедрі культурології у Маріупольському державному університеті (м. Київ) [далі: МДУ] для роботи в музейних установах та перспективи розвитку українського музейництва.

В опорі російським загарбникам українські воїни з мужністю та відвагою боронять рідну землю. Майбутня перемога фіндується спільними зусиллями фронтовиків та працівників тилу. Разом з ними співробітники музеїв України своєю професійною діяльністю за допомогою музейних інституцій стоять на вістрі боротьби з російськими поневолювачами для збереження української державності та національної ідентичності. «У процесі державотворення сьогодні потрібна ефективна система патріотичного виховання, змістовим компонентом якої є духовно-культурна спадщина народу України. В підвалинах національної системи патріотичного виховання закладені ідея, форми і методи, які базуються на народних традиціях та кращих надбаннях вітчизняної педагогіки й психології».

Музейні установи України, незалежно від профілю, об'єднані ідеєю національно-патріотичного виховання, збереження для майбутніх поколінь безцінних об'єктів культурної та природної спадщини. Вони ведуть плідну наукову роботу, проводять патріотичні й просвітницькі заходи.

Разом з тим, від того, якими предметами Музейного фонду України володіє той чи інший музей, у якому стані вони перебувають, залежить його авторитет, особливо в наш час, коли збільшилася кількість музеїв приватних. Як нам здається, сучасне музезнавство України опинилося в складній ситуації, із якої потрібно знаходити вихід. Воно повинне позбутися минулого, коли музеї повинні були лише фіксувати результати життєдіяльності соціуму на етапах його розвитку або стан справ у природничій сфері без відповідного аналітичного процесу. Власне, сучасне вітчизняне музезнавство «має стати адекватним викликам часу, і найголовніше у цьому поступі — ціннісна система історично-культурних, національних, ідеологічних, загальнолюдських світоглядних переконань».

Для музезнавців країни в сьогоденні є важливою нова якість музейного зростання — новий стиль керівництва музейними установами: це тяжіння до відмови від зайвої централізації та старих пріоритетів, особливо в політиці підбору кадрів. Якщо в минулому корпус науковців музеїв (переважно історичного профілю та краєзнавчих) формувався здебільшого з числа випускників-істориків ЗВО, то останнім часом виникла потреба в підготовці безпосередньо музезнавців на кафедрах культурології вишів. Музейник з культурологічним нахилом у вищій освіті — це фахівець із новим світобаченням, новим кутом зору на національну культурну та природничу спадщину, спроможністю до вирішення різноманітних питань розвитку музейної справи, музейного маркетингу і менеджменту в контексті розвитку української культури.

У зв'язку з цим, кафедра культурології МДУ у 2023 р. внесла зміни до ОПП «Культурологія, організація культурно-дозвілєвої діяльності» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та ОПП «Культурологія, культурне розмаїття та розвиток громади» для другого (магістерського) рівня вищої освіти» спеціальності 034 Культурологія. У першому випадку замість курсу «Музезнавство» введена навчальна дисципліна «Музезнавство та виставкова діяльність» (5 кредитів); у другому — введена нова навчальна дисципліна «Музей в системі національно-патріотичного виховання» (5 кредитів), які надають можливість майбутнім випускникам — бакалаврам і магістрам, — оволодіти сучасними навичками музезнавства та виставкової діяльності у сьогоденні, коли «музей та виставка, як центри національно-духовного відродження народу, відіграють важливу роль у патріотичному вихованні, гуманізації суспільства, культурно-просвітницькій та педагогічній діяльності, поєднуючи історичну пам'ять, невичерпні знання та духовне багатство».

Завершує студіювання курсу «Музезнавство та виставкова діяльність» «Навчальна (музейно-екскурсійна) практика» (6 кредитів) онлайн на базі Студії культуротворчого перформансу МДУ в м. Києві та Маріупольського краєзнавчого музею, який у 2023 р. відновив свою діяльність у м. Одесі.

У робочих програмах означених навчальних дисциплін та навчальної практики сконцентрована увага здобувачів вищої освіти на отримання практичних навичок з науково-збиральницької, науково-фондової, науково-експозиційної, просвітницької роботи музеїв. Особлива увага приділена навчанню студентів специфіки музейного маркетингу і менеджменту. Це надає можливість кафедрі співпрацювати з музеями України як з потенційними стейкхолдерами, а її випускникам — пропонувати себе для працевлаштування в музейні установи.